

Rohelise muuseumi esimene koolitus

Rohelise muuseumi süsteem – põhimõtted ja kriteeriumid

Päevakava

13.00 - 13.15	Sissejuhatus ja tervitussõnad
13.05 - 13.15	Osalejate tutvustus ja ootuste kaardistus
13.15 - 14.00	Rohelise muuseumi süsteemi põhimõtted ja rakendamise sammud
14.00 - 14.30	Roheline muuseumi rakendamine Kumu näitel
14.30 - 14.45	Kohvi ja virgutuspaus
14.45 - 15.45	Rohelise muuseumi kriteeriumid – juhtimine ja kaasamine
15.45 - 16.15	Küsimused, arutelu ja edasised sammud/kodutöö
16.15 - 16.30	Koolituse kokkuvõte

ROHELISE MUUSEUMI SÜSTEEM - MIS JA MILLEKS?

Harri Moora

Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus

Sustainability and museums

Your chance to make a difference

SUSTAINABLE museums

NEWS

Museum to go carbon neutral by 2035

By Katie Pavid
First published 4 December 2020

The Museum has announced a plan to cut carbon emissions to net zero by 2035.

Sustainable by Nature

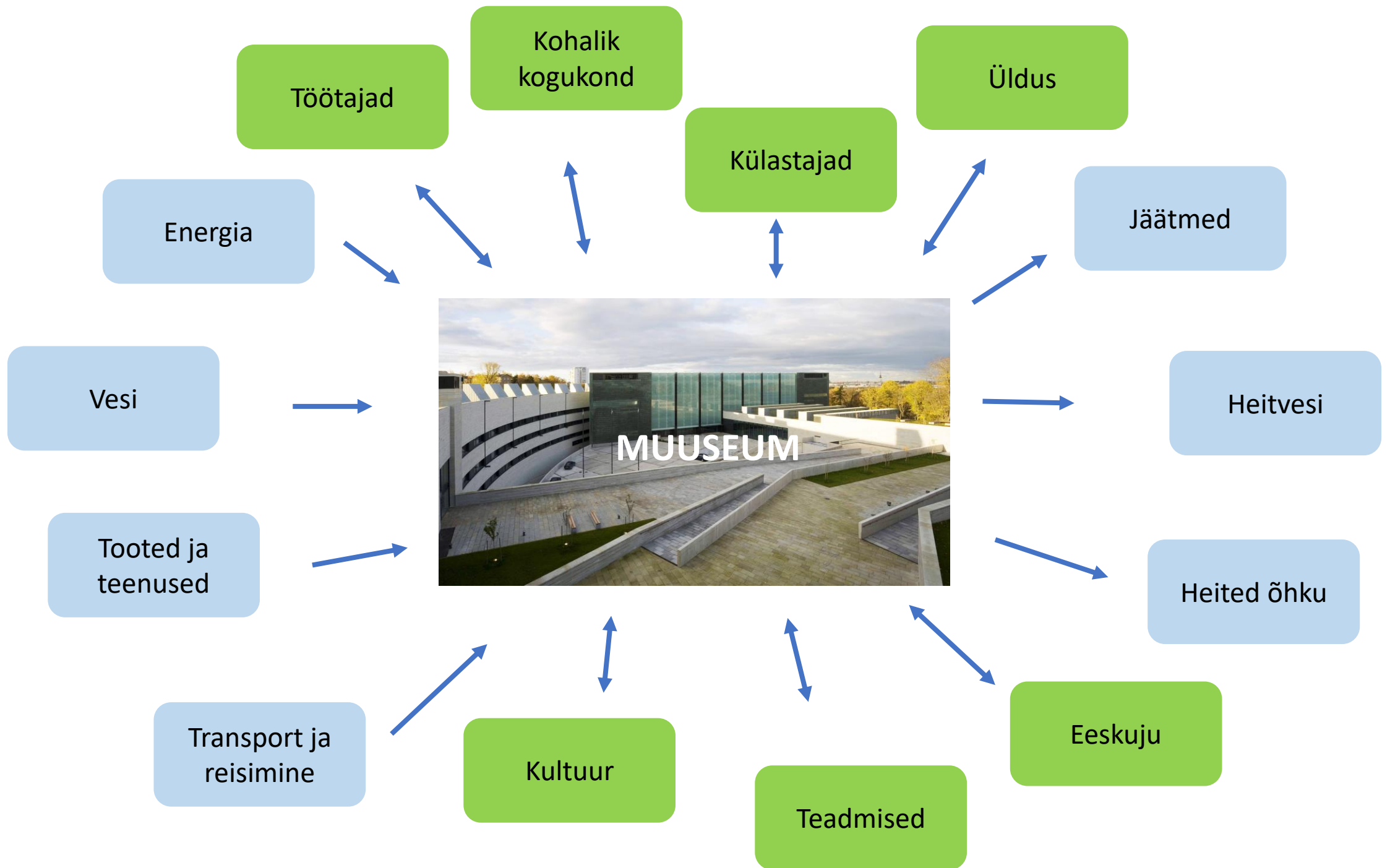
We're becoming a greener Museum to help create a greener planet.

[Read our plan.](#)

Olulisemad keskkonna- poliitilised suundumused

- **Kliimamõjude vähendamine ja leevendamine** – eesmärk saavutada süsiniku neutraalsus aastaks 2050
- **Ressursside säästlik kasutamine/ringmajandus** – jäätmehierarhia, jäätmetekke vältimine ja jäätmete ringlussevõtu suurendamine
- **Bioloogiline mitmekesisus** - geneetiline, liigiline ja ökosüsteemide mitmekesisus on elu aluseks Maal

ÜRO säästva arengu eesmärgid 2015-2030

ECONOMY

SOCIETY

BIOSPHERE

Rohelise muuseumi süsteem?

- Lihtne keskkonnajuhtimissüsteem muuseumidele
- Pakub raamistiku muuseumidele oma keskkonna- ja kestliku tegevuse süsteemseks ja plaanipäraseks arendamiseks - juhtimine ja planeerimine, töötajate ja külastajate kaasamine, näitused, muuseumihoone haldamine jne
- Rohelise muuseumi süsteemi saavad rakendada kõik muuseumid sõltumata suurusest või teemavaldkonnast.
- Kokkulepitud põhimõtted ja nõuded (kriteeriumid)
- Rohelise muuseumi tunnistus/märgis
- Annab võimaluse oma keskkonnategevust kommunikeerida välistele huvirühmadele
- Rohelise Muuseumi võrgustik – kogemuste vahetamine

Rohelise muuseumi süsteem

Eestvedajad

ICOM Eesti

www.icomeesti.ee

SEI Tallinn

www.sei.org/centres/tallinn/

Rohelise muuseumi süsteemi administreerija

Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsioon

EKJA

www.ekja.ee

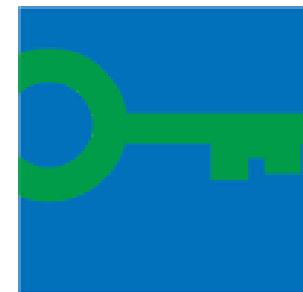
Rohelise Kontori süsteem

EESTI
KESKKONNAJUHTIMISE
ASSOTSIAATSIION

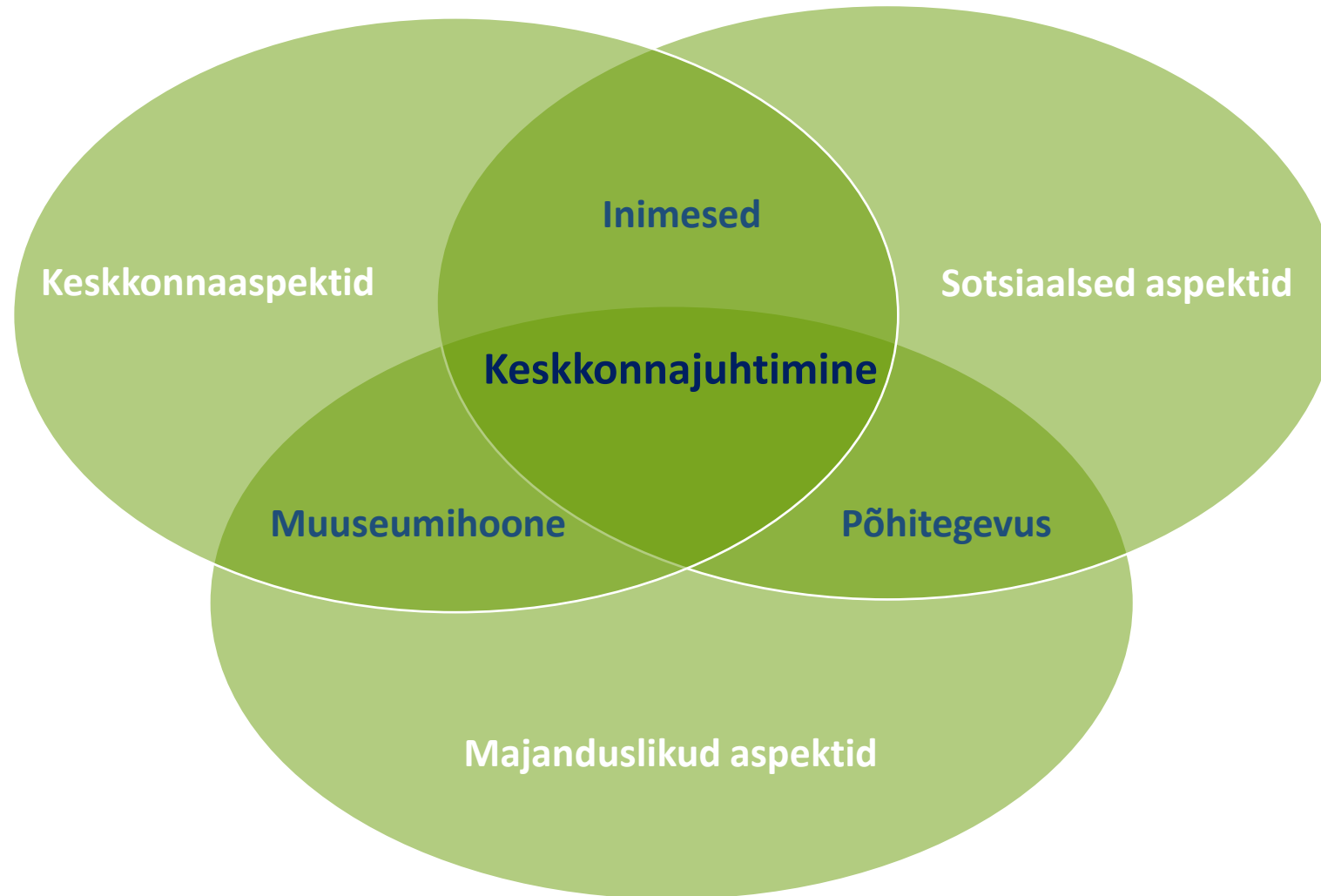

Roheline Võti - majutusasutused

Green Key

Rohelise muuseumi süsteem?

Rohelise muuseumi süsteemi fookusvaldkonnad

Keskkonna- ja kestliku tegevuse juhtimine ja koordineerimine ning töötajate kaasamine

Muuseumi põhitegevused:

Näitused

Keskkonnateemasid kajastavad
õppe- ja haridusprogrammid,
koolitused jne

Kogumine ja säilitamine

Koostöö sidurühmadega

Muuseumi igapäevategevus
ja hoone haldamine

Sotsiaalne vastutus

Rohelise muuseumi süsteemi põhimõtted ja kriteeriumid?

ROHELISE MUUSEUMI KONTROLLKÜSIMUSTIK

Kui küsimuse kaudu esitatud kriteerium on täidetud, märkige 'x' lahtrisse 'Jah'. Kui ei ole täidetud, märkida 'x' lahtrisse 'Ei'. Kui olete osaliselt rakendanud või rakendamise on alles pooleli (nt tegevuskava on väljatöötamisel), märkida 'x' lahtrisse 'Osaliselt'. Küsimused/kriteeriumid on grupeeritud kahel tasandil. Rohelise muuseumi miinimumkriteeriumite täitmiseks peavad esimese taseme kriteeriumid olema täidetud. Teise taseme kriteeriumid annavad organisatsioonile viiteid, millistele aspektidele veel tähelepanu pöörata, et oma tegevust keskkonnahoidlikumaks ja jätkusuutlikumaks muuta.

NB! Kõik küsimused peavad olema vastatud. Kui küsimus ei ole teie organisatsiooni jaoks asjakohane, siis jätke vastamata ja selgitage põhjus kommentaarina.

Täitmise aeg:
Organisatsiooni nimi:

		Tase	Kas kriteerium on täidetud?			Täpsustavad selgitused ja kommentaarid, mis kirjeldavad, kuidas nõuet täidetakse
			Jah	Osaliselt	Ei	
JUHTIMINE JA TÖÖTAJATE KAASAMINE						
Eestvedamine	Kas muuseumi juhtkond on selgelt väljendunud ja toetab Rohelise Muuseumi põhimõtete ja süsteemi rakendamist?	1				
	Kas määratud/valitud on muuseumi keskkonnategevuse eest vastutav koordinaator ja tööühm (soovitatavalt juhtkonna käskkirjaga kinnitatud)?	1				
Keskkonna/jätkusuutlikkuse põhimõtted	Kas muuseum on koostanud, dokumenteerinud ja avalikkusele kättesaadavaks teinud oma tegevuse keskkonna- ja/või jätkusuutlikkuse põhimõtted/poliitika, mis kirjeldavad muuseumi keskkonna/jätkusuutlikkuse sihte ja eesmäärke?	1				
	Kas muuseumi juhtkond on keskkonna/jätkusuutlikkuse põhimõtted ametlikult kinnitanud?	1				
Keskkonnategevuse planeerimine	Kas muuseum on püstitanud enda keskkonnavalitud/jätkusuutlikkuse eesmärgid ning koostanud igaaastasel ülevaadatava tegevuskava (sisaldab vähemalt plaanitud keskkonnategevusi, tähtaegsid ja vastutajaid) või on juba olemasoleva keskkonnategevuskava regulaarselt üle vaadanud ja uuendanud?	1				
Keskkonnategevuse hindamine ja seiramine	Kas muuseum on välja selgitanud oma tegevustest tulenevad peamised keskkonnapõhised ja -mõjud?	1				
	Kas muuseum on kokku leppinud asjakohased mõõdikud oma keskkonnategevuse tulemuslikkuse mõõtmiseks (nt energiakasutus, kliima/süsinikujalajalg, jäätmete liigiti kogumine, veekasutus, paberikasutus, keskkonnateadlikkuse suurendamisele suunatud tegevused) ja peab nende mõõdikute osas eraldi arvestust?	1				
	Kas kõik töötajad (sh uued töötajad) saavad regulaarselt teavet muuseumi keskkonnapõhimõtetest ja keskkonnahoidlikest käitumisreeglitest?	1				
	Kas töötajatele suunatud keskkonnahoidliku käitumise juhend (nn keskkonnahoidliku muuseumitöötaja meelepea) on koostatud ja kättesaadav kõigile töötajatele?	1				

Rohelise muuseumi süsteem – põhimõtted ja kriteeriumid

Juhtimine ja töötajate kaasamine

- Juhtkond on selgelt väljendanud ja toetab Rohelise Muuseumi põhimõtete ja süsteemi rakendamist
- Määratud on muuseumi keskkonnategevuse eest vastutav koordinaator ja tööühm
- Koostatud ja avalikkusele kättesaadavaks on tehtud muuseumi keskkonnapõhimõtted/poliitika
- Püstitanud on keskkonnaalased eesmärgid ning koostanud igaaastaselt ülevaadatava tegevuskava
- Välja on töötatud mõõdikud oma keskkonnategevuse tulemuslikkuse mõõtmiseks

Rohelise muuseumi süsteem – põhimõtted ja kriteeriumid

Töötajate kaasamine

- Töötajad saavad regulaarselt teavet muuseumi keskkonnapõhimõtetest ja keskkonnahoidlikest käitumisreeglitest
- Töötajatele korraldatakse keskkonnateadlikkuse/jätkusuutlikkuse suurendamiseks mõeldud koolitusi/infoüritusi
- Töötajaid kaasatakse eesmärkide väljatöötamisse ja muudesse keskkonnategevusega seotud otsusetegemistesse
- Töötajaid motiveeritakse muuseumi keskkonnategevuse arendamisse panustama
- Töötajad saavad esitada ettepanekuid ja arvamusid tegevuse (sh keskkonnategevuse) parandamiseks

Rohelise muuseumi süsteem – põhimõtted ja kriteeriumid

Koostöö sidus- ja sihtrühmadega

- Muuseum on määratlenud oma (sh keskkonna- ja jätkusuutlikkuse seisukohast) olulisemad huvirühmad
- Muuseum on teinud avalikkusele kättesaadavaks oma keskkonnapõhimõtted ja -eesmärgid ning muu keskkonnavalase teabe
- Muuseum omab kommunikatsiooniplaani oma keskkonnategevuse ja -tulemuste sihitatud edastamiseks
- Muuseum kaasab oma tegevustesse sh keskkonnategevuste arendamiseks olulisi sidusrühmasid
- Muuseum on loonud võimaluse külastajatelt tagasiside saamiseks ja parendusettepanekute kogumiseks

Rohelise muuseumi süsteem – põhimõtted ja kriteeriumid

Muuseumi põhitegevused (näitused, kogumine ja säilitamine)

- Muuseum on hinnanud ja on teadlik näitusetevusest tulenevast peamistest keskkonnamõjudest ning koostanud keskkonnahoidliku näitusetevuse põhimõtted/juhendi
- Muuseum korraldab perioodiliselt keskkonnateadlikkust ja jätkusuutlikkust edendavaid projekte ja tegevusi (nt keskkonnateemasid kajastavad näitused, õppe- ja haridusprogrammid, koolitused, kampaaniad)
- Muuseum on koostanud põhimõtted/juhendi muuseumis läbiviidavate ürituste keskkonnahoidlikuks korraldamiseks, sh keskkonnahoidliku üritusteenuse sisseostmiseks
- Muuseum on oma kogude korraldamise (sh täiendamise, kasutamise, säilitamise) põhimõtete määratlemisel võtnud muuhulgas arvesse ka selle tegevuse keskkonnamõju

Rohelise muuseumi süsteem – põhimõtted ja kriteeriumid

Muuseumi igapäevane keskkonnategevus ja hoone haldamine

- Energia tarbimine (sh süsiniku jalajälg)
- Paberi kasutamine
- Vee tarbimine
- Keskkonnahoidlike toodete ja teenuste hankimine/ostmine
- Jäätmetekke vältimine ja vähendamine
- Koristamine
- Toitlustus
- Liikuvuskorraldus

Rohelise muuseumi süsteem – põhimõtted ja kriteeriumid

Sotsiaalne vastutus

- Töötervishoid ja tööohutus
- Muuseum on määratlenud (sh dokumenteerinud) oma eetilised põhimõtted (toetudes ICOMI eetikakoodeksile)
- Võrdne kohtlemine - muuseum on rakendanud meetmeid võrdse kohtlemise tagamisel ja diskrimineerimise vältimiseks sh sätestanud sisereeglistikus millised on töötaja ning tööandja õigused ja kohustused seoses võrdse kohtlemisega ning teavitanud selles osas töötajaid
- Muuseumis on paika pandud töö ja pereelu ühitamist toetavad abinõud
- Muuseumis on rakendatud abinõusid, et võimaldada puudega inimesel töökohale pääseda, töös osaleda ja saada edutatud
- Ligipääsetavus - tagatud ligipääsetavus ning turvaline ja mugav muuseumi külastamine kõikidele inimestele sh liikumis- ja nägemispuudega inimestele

Rohelise kontori süsteemi rakendamise sammud

- 1 Tagage **juhtkonna toetus**
- 2 Määrake keskkonnategevuse eesvedajad - keskkonnategevuse **koordinaator** ja **töörühm**
- 3 Viige läbi **muuseumi keskkonnategevuse ülevaatus** (töötajate küsitlus, ökokaardistamine, koguge infot energiakasutuse, jäätmetekke, materjalide kasutuse jms kohta). Rohelise muuseumi elementide rakendamise taseme kindlaks määramiseks kasutage **kontrollküsimustikku** (tunnistuse saamiseks peab olema täidetud vähemalt esimese taseme küsimused).

Rohelise kontori süsteemi rakendamise sammud

- 4 Koostage muuseumi **keskkonnapoliitika/keskkonnategevuse põhimõtted**
- 5 Püstitage keskkonnaalased **eesmärgid ja koostage tegevuskava**
- 6 Leppige kokku keskkonna- ja sotsiaalse vastutuse alased **käitumisreeglid** ja rakendage meetmed
- 7 Töötage välja **keskkonnapõhimõtted näituste korraldamiseks**
- 8 **Kaasake töötajad ja sihtrühmad**

Jälgige ja mõõtke kontori keskkonnategevust – **oluliste parameetrite ja mõõdikute (veekasutus, energiakasutus, jäätmeteke, paberikasutus jne) seire**

Rohelise kontori tunnistus/sertifikaat – 3 aastaks